

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
003/2017	Fylkesrådet	10.01.2017

Høringsuttalelse - søknad om konsesjon for vannuttak og regulering av dam i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og minikraftverk - Sørfold kommune

Sammendrag

Fylkesrådet anbefaler med betingelser at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir konsesjon til vannuttak og regulering av dam i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og minikraftverk. Det er store miljøverdier og brukerinteresser i tiltaksområdet som er direkte knyttet til elva. Fylkesrådet mener at ettersom vannuttaket er lite vil tiltaket medføre få konsekvenser, og det bør gis konsesjon så lenge betingelsene er oppfylt. Betingelsene er blant annet at NVE må sørge for at det innhentes objektive vurderinger av konsekvensene av tiltaket for miljøverdier og brukerinteresser før de vurderer om det skal gis konsesjon.

Fylkesrådet er positiv til at vannet kan brukes til to ulike formål, og viser til småkraftplanens overordnede strategi 5. *Vannkraftverk som kan samlokaliseres med akvakulturanlegg eller vannverk som benytter samme vannuttak, bør prioriteres.*

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat har sendt på høring søknad om konsesjon til vannuttak i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og minikraftverk. Sørfjordvatnet ligger innerst i Leirfjorden i Sørfold kommune. Salten stamfisk AS har i dag konsesjon til uttak av vann på inntil 250 l/s fra kote 26 i Sørfjordelva til produksjon av stamfisk. De har nå søkt om tillatelse til å flytte inntaket fra Sørfjordelva og opp i Sørfjordvatnet. I tillegg ønsker de å regulere Sørfjordvatnet med 2 meter mellom kote 79 og 81, samt utnytte fallet fra vannet til produksjon av kraft i et minikraftverk. Det er ikke søkt om økt uttak av vann.

Baggfossen minikraftverk fikk i 2010 konsesjon til å bygge et kraftverk med inntak på kote 26 i Sørfjordelva og maksimal slukeevne lik 800 l/s med en installert effekt på 0,13 MW. Dette minikraftverket er nå under bygging i elva. Kraftverket har et krav om minstevannføring på 500 l/s om sommeren og 300 l/s om vinteren. På grunn av etableringa av Baggfossen minikraftverk fikk Salten Stamfisk konsesjon til reserveinntak på kote 10, for å sikre seg en tilstrekkelig mengde vann til stamfiskanlegget. Ved inntaket på kote 10 er det krav til minstevannføring satt til 100 l/s. Sørfjord stamfiskanlegg vil fremdeles bruke det allerede konsesjonsgitte vannuttaket på kote 10 som reserveuttak i perioder med lite vann i elva. Vassdraget er tidligere regulert, ved at Langvatnet i øvre del av nedbørfeltet er overført til Kobbelv kraftverk. Dette påvirker vannføringen i Sørfjordelva. Ved kote 50 i Sørfjordelva er det en betongdam som demmer opp et vannspeil, men utbygger og formålet med dammen er ikke kjent. Sørfjordvatnet benyttes som drikkevannskilde til ca. 30 abonnenter i tillegg til

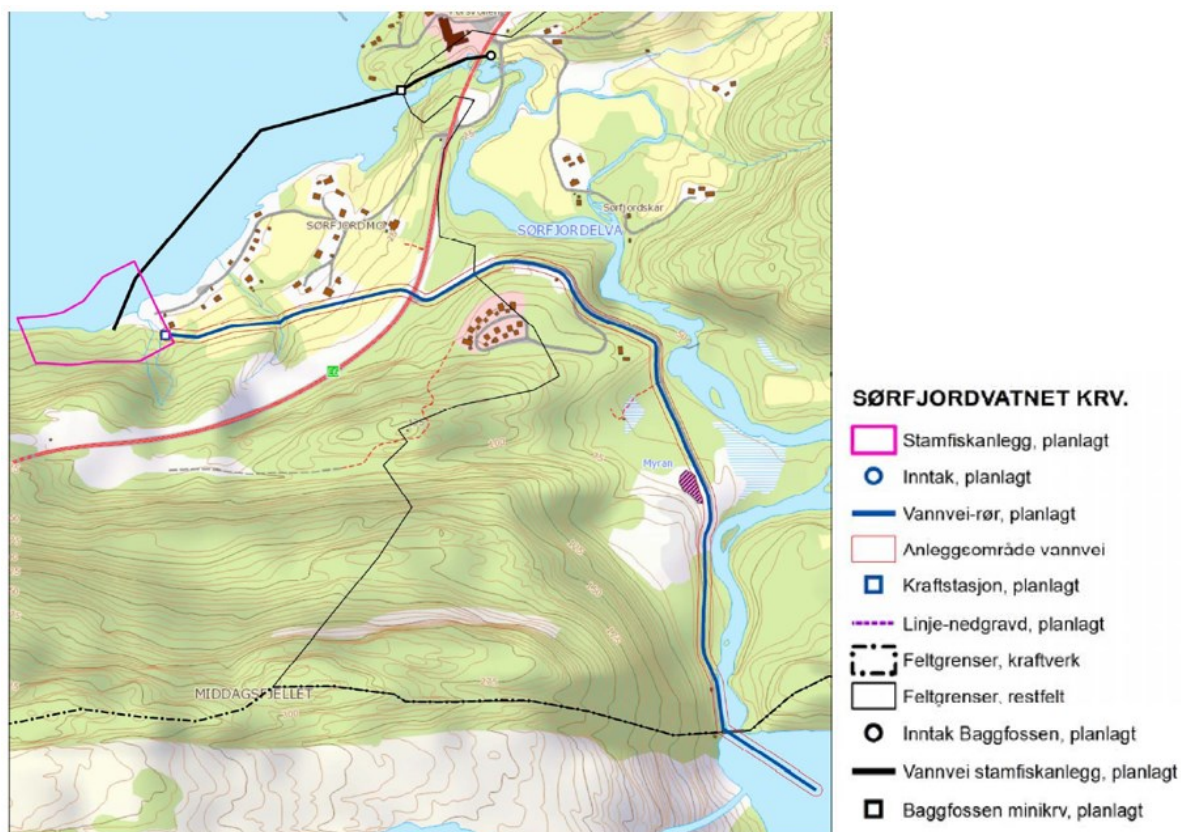
Kobbelv vertshus.

Figur 1 viser tiltakets plassering i Sørfold kommune

Sørfjordvatnet minikraftverket vil ha en installert effekt på 0,15 MW som gir en årsproduksjon på 1,2 GWh, som tilsvarer årsforbruket til 60 husstander. Vannveien vil bli en 1750 m lang nedgravd rørgate, som i hovedsak vil følge eksisterende vei.

Kraftstasjonsbygningen vil bli bygget på samme område som stamfiskanlegget. Det er ikke planer om nye veier i forbindelse med utbyggingen. Fra kraftstasjonen vil det bli lagt en 50 m lang jordkabel til tilknytningspunktet. Planlagt minste vannføring sommer er 500 l/s og 300 l/s om vinteren. På årsbasis vil totalt 10 % av vannmengden bli utnyttet til kraftproduksjon. Gjennomsnittlig vannføring nedstrøms inntaket til stamfiskanlegget vil være 2080 l/s.

Figur 2 viser tiltakets prosjektskisse for Sørkjordvatnet minikraftverk, Baggfossen minikraftverk og stamfiskanlegget.

I 2010 delegerte Olje- og energidepartementet konsesjonsmyndigheten etter vannressursloven §8 for vannkraftsaker under 1 MW til fylkeskommunen. Til denne overføringen av myndighet ble det tillagt flere begrensninger. Punkt 4 blir gjeldende i denne saken: *Myndigheten omfatter ikke prosjekter der kraftutbygging skal kombineres med annen konsesjonspliktig utnytting av vassdraget.* NVE har vurdert at i denne saken skal kraftproduksjon kombineres med hold av stamfisk. Da det er vannbehovet til stamfiskanlegget som er førende for kraftproduksjonen er det NVE som har myndighet i saken.

Problemstilling

Søkers vurdering av positive samfunnsvirkninger av tiltaket

Stamfiskanlegget vil føre til arbeidsplasser lokalt og bidra med stamfisk- og rognproduksjon for laks i Nordland. Prosjektet vil dermed ha betydelig samfunnsmessig nytteverdi.

Realisering av kraftverket vil i tillegg kunne bidra med strømforsyning til stamfiskanlegget og reduserte driftsutgifter for eieren. Anlegget er for lite til at det skal betales naturressursskatt og grunnrenteskatt. I anleggsperioden vil det bli behov for å benytte entreprenører, og under forutsetning av pris og kompetanse må det forventes at en del av arbeidet vil tilfalle lokale.

Søkers vurdering av samlet belastning av tiltaket:

Sørkjordvatnet er lokalisert i en region som allerede i stor grad er påvirket av tiltak i vassdragsnaturen. Vassdraget er allerede regulert ved at Langvatnet i øvre del av nedbørfeltet er overført til Kobbelv kraftverk. Det er også flere planlagte og utbygde kraftverk i nærområdet til Sørkjordelva. Samlet sett anses vassdragsnaturen å være under et generelt

press i regionen. Samtidig ligger prosjektet i et område med store interesser innenfor både temaer som biologisk mangfold, landskap, reindrift og friluftsliv.

Flora og fauna:

I Sørfjordelva er det registrert to lokaliteter med fossesprøytsone. Dette er en naturtype som er registrert en rekke steder i regionen. Samtidig så antas det at der er et visst mørketall på slike naturtyper. Hovedtruslene for denne naturtypen er vassdragsutbygging og det antas at det allerede er en rekke lokaliteter påvirket av slik aktivitet. Ved realisering av tiltaket vil vannuttaket være så lite at det forventes at naturtypen opprettholdes i stor grad. Tiltaket vil dermed ikke bidra betydelig til det regionale presset på naturtypen. Vegetasjonen i influensområdet er generelt frodig, men ingen spesielt verdifulle arter er registrert foruten den rødlistede laven flatsaltlav (VU).

Vannmiljø:

Etablering av dam ved utløpet av vannet vil medføre at den øvre delen av elven mister sin funksjon som gytebekk. Tiltaket vil medføre regulering av Sørfjordvatnet med +1 og -1 meter i forhold til normalvannstand. Dette vil trolig medføre negative konsekvenser for gyteområder for både ørrett og røye som lever i Sørfjordvatnet.

Landskap og friluftsliv:

En foss like nedstrøms Sørfjordvatnet er et viktig landskapselement fra nærområdet og en tursti passerer i bru rett oppstrøms denne. Baggfossen, like ved Kobbelv vertshus i nedre del av elva, er også et viktig landskapselement, og her er det tilrettelagt med tursti og utsiktspunkt langs elva. Den berørte elvestrekningen for vannuttaket vil være en av flere elvestrekninger i regionen som får redusert vannføring i området. Dette er likevel så lite at det ikke anses å påvirke momenter viktig for landskapsopplevelsen her. Regionens verdi for brukerinteresser er allerede under et samlet press fra eksisterende og pågående inngrep. Det er imidlertid andre inngrep som bidrar mest til den samlede belastningen på temaet. Tiltaket vil kun bidra i mindre grad her.

Se vedlagt konsesjonssøknad for ytterligere beskrivelser og vurderinger av miljø og andre arealbruksverdier.

Tabell 1. Oppsummering av konsesjonssøknadens vurdering av verdier i tiltaksområdet og konsekvens ved bygging av Sørfjordvatnet minikraftverk.

Fagtema	Dagens verdi	Konsekvens
Terrestrisk miljø	Middels til stor	Liten negativ
Akvatisk miljø	Liten	Liten negativ
Landskap	Middels	Liten til middels negativ
Inngrepsfrie naturområder	Liten	Ubetydelig
Kulturminner og kulturmiljø	Liten til middels	Ubetydelig til liten negativ
Landbruk og skogbruk	Liten	Ubetydelig til liten negativ
Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser	Middels	Ubetydelig til liten negativ
Brukerinteresser	Middels til stor	Liten til middels negativ
Samiske interesser	Liten	Ubetydelig
Reindrift	Middels til stor	Liten til middels negativ

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Minstevannføring
- Revegetering med den naturlige floraen på stedet
- Opprette kontakt med reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet på et tidlig tidspunkt i planleggingen av anleggsarbeidene.
- Utbygging inkluderer blant annet tiltak som vil medføre hogst og graving, og kan dermed skade eller tilintetgjøre kulturminner som ikke er kjent. Derfor vil det være fokus på at arbeidet blir umiddelbart stanset hvis noen fornminner eller samiske kulturminner skulle bli oppdaget under arbeidet.

Fylkeskommunens forvaltningsområder

Kulturminner

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Utbygger har aktsomhets- og meldeplikt hvis en under markinngrep skulle treffe på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Oppdages det gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige steinkonstruksjoner, må arbeidet stanses og Nordland fylkeskommune v/Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Vannforskriften

Planlagt tiltak vil berøre Sørfjordelva (167-96-R) og Sørfjordvatnet (167-45933-L). Vannforekomstene ligger i vannområde Nord-Salten. Miljømålet for Sørfjordvatnet er *god økologisk tilstand* innen 2021. I følge vann-nett.no er det ingen risiko for at vannforekomsten ikke når miljømålet. Miljømålet for Sørfjordvatnet er *godt økologisk potensial* innen 2021. Det er risiko for at vannforekomsten ikke når miljømålet, fordi overføringen av vann fra Langvatnet har ført til at Sørfjordvatnet har tilstand som en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF). Det er NVE som sektormyndighet som skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomsten vil endres negativt som følge av vannkraftutbyggingen, og om miljømålet vil nås (vannforskriften § 12).

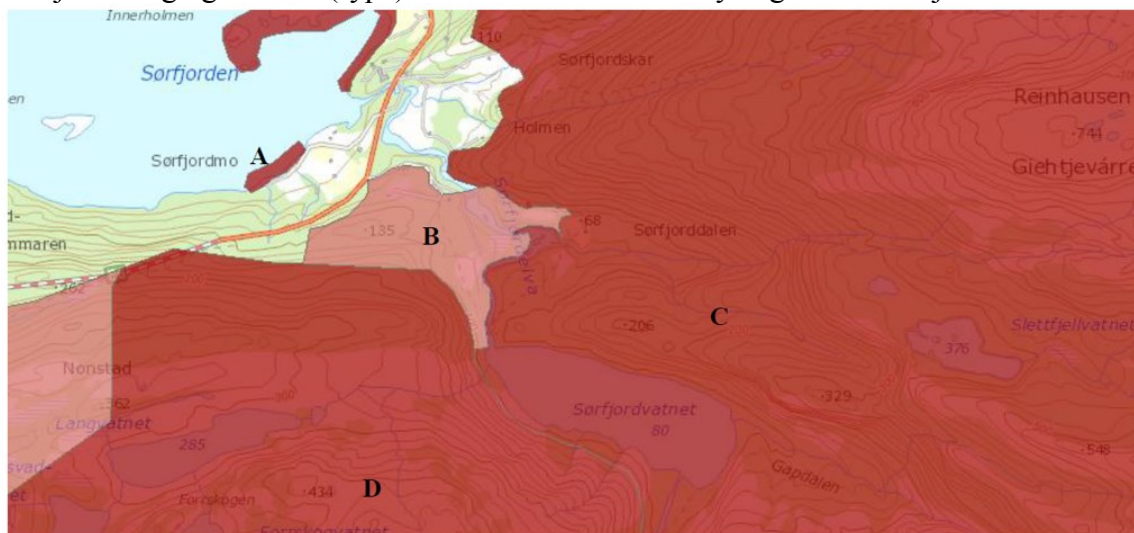
Friluftsliv

Beskrivelser er hentet fra Nordland fylkeskommunes friluftslivskartlegging og konsesjonsøknaden:

Området benyttes til friluftsliv av lokale og tilreisende/turister. Det er flere kartlagte og

verdsatte friluftslivsområder. Nedre deler av prosjektområdet inngår i viktig og svært viktig nærturterreng, mens Sørfjordvatnet og omkringliggende områder er kartlagt som svært viktige utfartsterreng.

Sørfjordvassdraget og omkringliggende områder er tilrettelagt for ferdsel. Fra vertshuset går det en plankelagt tursti langs Baggfossen og ned mot fjorden. Her er det tilrettelagt med utsiktspunkt, benker og informasjon om det gamle tunnelinnhugget laget under 2. verdenskrig. Det er også tilrettelagt tursti på østsiden av Sørfjordelva, fra Kobbelv vertshus opp til utløpet av Sørfjordvatnet. Her er det mulig å låne/leie kano/båt og ta seg over vannet. Det jaktes elg og småvilt (rype) i området. Det fiskes røye og ørret i Sørfjordvatnet.

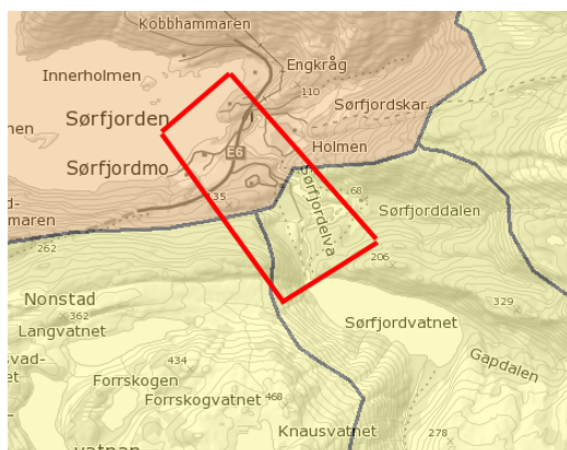

Figur 3 viser de kartlagte friluftslivsområdene i tiltaksområdet. A) «Fjæra»: svært viktig nærturterreng. B) «Heian-Myran»: Viktig nærturterreng, brukt til klatring, aking, skilek, vei til Sørfjordvatnet. C) «Sørfjordvatn-Kobbhammarn-Reinhausen» og D) «Faulvassfjell-Kalviktua-Langvatn»: Svært viktige utfartsområder, brukes til fiske, jakt og turgåing.

Landskap

Øvre del av tiltaksområdet ligger innenfor landskapsområdet *Kolbakkelva*, klassifisert som landskapstypen nedskårne daler under skoggrensa. Landskapet har lite eller ingen tekniske inngrep og fremstår med et gjennomgående sterkt naturpreg. Nedre del av tiltaksområdet, *Leirfjordgården*, er landskapstypen Nedskåret fjordlandskap med infrastruktur. Landskapet er preget av tekniske inngrep som bygninger, vei- og ledningsnett, bygder og tettsteder og et lavt jordbrukspreg.

Sammenlignet med lignende landskapstyper i Nordland er landskapet i øvre del vurdert å ha *middels verdi* (verdi 3 av 5 – lokal verdi) i landskapskartlegginga. Landskapet i nedre del av tiltaksområdet er vurdert å ha *stor verdi* (4 av 5 – regional verdi) i landskapskartlegginga.

Figur 4 viser landskapsverdiene i tiltaksområdet. Gul farge tilsvarende middels verdi, orange tilsvarende stor verdi.

Kraftverkets konflikt med miljø og andre arealbruksverdier

Tabell 2. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved en utbygging av Sørfjordvatnet minikraftverk.

Tema	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold <i>Flatsaltlav (VU)</i>	B1. Utbygging av små vannkraftverk skal <i>ikke tillates</i> dersom det er fare for at prioriterte arter eller rødlistede arter i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR), blir skadelidende.
Fossesprøyt 2 fossesprøytsoner	B7. I vassdrag med fossesprøytsoner med stor verdi skal utbygging <i>ikke tillates</i> .
Fisk og fiske Laks og sjørret nederste 20m	B8. I vassdrag med fossesprøytsoner med middels verdi skal man være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til utbygging.
Ørret og røye i Sørfjordvatnet	D1. Når det åpnes for utbygging i vassdrag med anadrome laksefisk, innlandsfisk, og/eller ål skal det gjennomføres nødvendige tiltak som sikrer oppgang av fisk og ivaretar gyte- og oppvekstområder.
	D6. Ved utbygging ovenfor vandringshinder skal man være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygginger som kan forringe fiskebestander og fiske nedstrøms.
	D7. I gyte- og oppvekstområder for innlandsfisk skal man være restriktiv med å tillate utbygginger
Reindrift	E4. I områder for reindrift av middels verdi skal man være <i>varmsomme</i> med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Landskap	I landskap av stor verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygginger.
Friluftsliv	I1. I områder med stor verdi for friluftsliv, og hvor opplevelseskvaliteter knyttet til vassdraget/elva er en vesentlig del av verdien, skal man være <i>svært restriktiv</i> med å tillate utbygging.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Tiltaksområdet har store verdier for miljø og brukerinteresser, men ettersom vannuttaket er lite vurderer fylkesråden at

	tiltaket vil medføre akseptable konsekvenser. Prioriterte med betingelser: <i>Varsom:</i> Utbygging kan i de fleste tilfeller tillates, men det skal utvises varsomhet med å redusere områdets miljøverdier. Det er dokumentert at utbyggingen er samfunnsnyttig.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunns-virkninger	Fylkesråden vurderer at minikraftverket har liten samfunnsnytte, men samlokalisering av minikraftverk og settefiskanlegg gjør at tiltaket får større samfunnsnytte.
Konklusjon	
Fylkesråden anbefaler med betingelser at det gis konsesjon til vannuttak og regulering av dam i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og minikraftverk. Det er store miljøverdier og brukerinteresser i tiltaksområdet som er direkte knyttet til elva. Det er to fossesprøytoner i elva med stor og middels verdi, og en rødlistet saltflaklav. I tiltaksområdet er det tilrettelagte turstier, utsiktspunkt og bru over fossen. Fylkesråden mener at dette i tillegg til friluftslivs- og landskapskartlegginga vitner om at området er populært for friluftsliv og at elva har en stor landskapsverdi. Tiltakshaver mener at vannuttaket vil være så lite at det forventes at naturtypen opprettholdes i stor grad og at det ikke anses å påvirke momenter som er viktig for landskapsopplevelsen. Dammen i Sørfjordvatnet vil bli synlig fra nærområdet. Fylkesråden mener det er en svakhet at det ikke følger med en miljørapport til konsesjonssøknaden med objektive vurderinger av konsekvensene tiltaket vil medføre. Fylkesråden vil derfor be om at NVE sørger for at det innhentes objektive vurderinger av tiltakets konsekvenser for miljøverdier og brukerinteresser før de vurderer om det skal gis konsesjon. Fylkesråden er positiv til at vannet kan brukes til to ulike formål, og viser til småkraftplanens overordnede strategi 5. <i>Vannkraftverk som kan samlokaliseres med akvakulturanlegg eller vannverk som benytter samme vannuttak, bør prioriteres.</i> Fylkesråden mener at ettersom vannuttaket er lite vil tiltaket medføre få konsekvenser, og det bør gis konsesjon så lenge betingelsene er oppfylt.	

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø, reindrift og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52/2016 «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget», pkt. 3.27, 4. avsnitt: Myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon, påklage vedtak og fremme innsigelse til andre vassdragsinngrep og –anlegg (jf. lovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8, delegeres til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet anbefaler NVE å gi konsesjon til vannuttak og regulering av dam i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og minikraftverk under følgende betingelser:
 - a. Kraftstasjonen og annen infrastruktur må bygges med landskapsmessig tilpasning, og inngrep må gjøres skånsomt slik at landskapet raskest mulig får tilbake sin opprinnelige karakter.
 - b. Tiltaket må ikke medføre negative konsekvenser for de kartlagte friluftslivsområdene.
 - c. Det må slippes en minstevannføring hele året som bidrar til å opprettholde elva som et landskapselement, og naturverdiene knyttet til elva.
 - d. Tiltaket må ikke medføre negative konsekvenser for Sørfjordvatnet som drikkevannskilde.
 - e. NVE må sørge for at det innhentes objektive vurderinger av tiltakets konsekvenser for miljøverdier og brukerinteresser før de vurderer om det skal gis konsesjon.
 - f. NVE må finne ut av hva som er formålet med dammen på kote 50 før det gis konsesjon til omsøkt tiltak.
2. Dersom det blir gitt tillatelse til tiltaket, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Bodø den 05.01.2017

Ingelin Noresjø

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

10.01.2017 Fylkesrådet

FRÅD-003/2017

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel

Til høring - søknad om konsesjon for uttak av vann fra
Sørfjordvatnet til Sørfjord stamfiskanlegg og Sørfjordvatnet
minikraftverk - høringsfrist 10.01.2017
Søknad om konsesjon

DokID

776210

776211